

Om beestachtige dierenfoto's te schieten, hoef je niet ver van huis

Doorgaans maak je alleen goede wildlifefoto's als je je onderwerp door en door kent.

Verzamel daarom van tevoren zo veel mogelijk kennis. Je hoeft je dan op locatie alleen maar bezig te houden met fotograferen.

Wildlifefotografie in Nederland, het lijkt een onwaarschijnlijke combinatie. Nederland is omgespit, volgebouwd en aangeharkt. In het park kun je door de buggy's het bos niet meer zien, en ons meest vervaarlijke roofdier is de vos. Maar kijk eens goed om je heen en je ziet overal leven: wild leven welteverstaan! In dit artikel vertellen we je hoe je het vindt en hoe je het fotografeert!

Op fotosafari

Vorbereiding

Veel succesvolle wildlifefotografen zijn van oorsprong bioloog of natuurwetenschapper.

Dat is uiteraard geen toeval. Natuurlijk kun je tegen gelukstreffers aanlopen, maar doorgaans maak je alleen consistent goede wildlifefoto's als je je onderwerp door en door kent.

Wil je bijvoorbeeld burlende edelherten fotograferen? Dan heeft het weinig zin om medio juni naar het stadspark te gaan. Nog daargelaten dat deze herten maar op een paar plekken in Nederland voorkomen, ligt de piek van hun bronst in de herfst. Ook is het interessant om te weten dat de mannetjes dan een extra indrukwekkende schouderpartij en gewei hebben, vol testosteron zitten en door al die bravoure beter te benaderen zijn. Als je je in de late middag bij Planken Wambuis op de zuidelijke Veluwe of bij de uitkijkpost in Lelystad langs het spoor installeert, maak je de beste kans om

om de hoek

Of je nu dassen, marters, ijsvogels of deze paarden wilt fotograferen: voorbereiding, natuurkennis en planning zijn essentieel voor de wildlifefotograaf.

Vijf voorbereidingstips

- 01** Zoek informatie over je onderwerp op internet: dat levert goede tips op. Topsites zijn www.vogelkijkhut.nl en www.waarneming.nl.
- 02** Hou een aantekeningenboek bij met de beste fotolocaties en fotomomenten.
- 03** Praat met collega-fotografen. Informatie uitwisselen kan bijzonder lonend zijn.
- 04** Bekijk en analyseer het werk van topfotografen. Wat is hun werkwijze en wat spreekt jou aan in hun werk?
- 05** Meld je aan bij een vogel-, natuur- of fotografieclub, en leer zo van anderen.

stroolicht, dat een warme gloed op je onderwerp projecteert. Lengte en intensiteit van de Gouden Uren variëren gedurende het jaar. Bovendien spelen bewolking en locatie een rol. Bewolking tempert de lichtintensiteit en fungeert als een softfocusfilter, waardoor je minder van het effect profiteert. Locaties aan het water werken het best. Het water reflecteert het licht en weerspiegelt de zonsondergang op je foto. Ideaal om je onderwerp als silhouet tegen de achtergrond te laten afsteken.

Je geduld wordt dan toch eindelijk beloond. Druk nu beheerst af, wees zo stil mogelijk en stop meteen als het dier tekenen van extra alertheid vertoont.

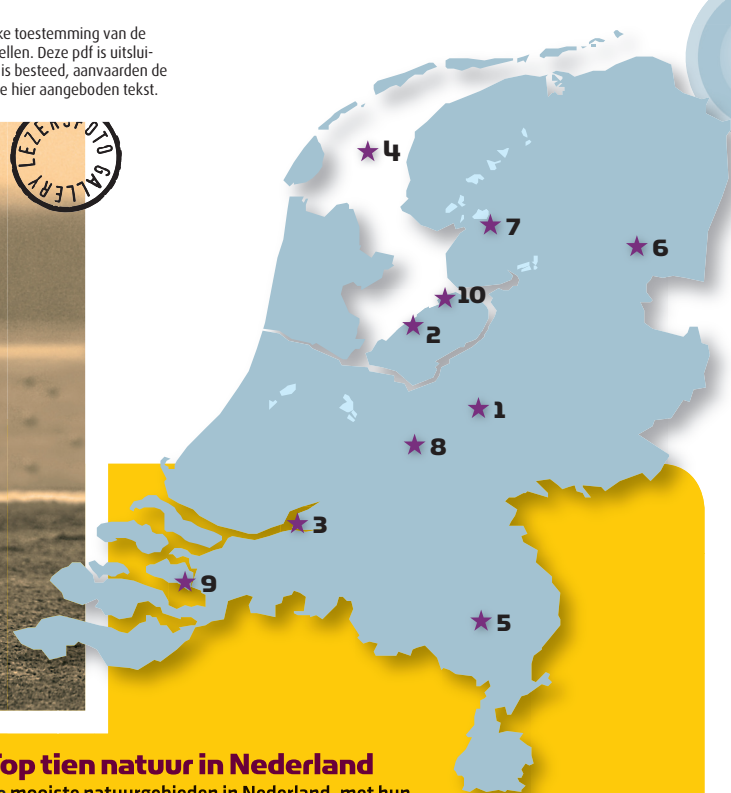
de dieren in actie te zien. Als je het helemaal goed wilt doen, zorg je dat je er al bij het ochtendkrieken bent. Dan heb je namelijk de gelegenheid om de herten in de lage ochtendnevel te fotograferen, waarbij alleen hun kop met gewei boven de mist uitsteekt. Of je nu dassen, marters, otters of ijsvogels wilt fotograferen: voorbereiding, natuurkennis en planning zijn onmisbaar voor de wildlifefotograaf.

Door van tevoren zo veel mogelijk kennis op te doen over je onderwerp, hoef je je op locatie uitsluitend bezig te houden met fotograferen.

De Gouden Uren

Niet alleen bij edelherten is het handig als je een ochtendmens bent. De 'Gouden Uren' zijn de perioden na zonsopkomst en voor zonsondergang, waarin het licht voor fotografen het mooist is. Je kent het ongetwijfeld: zacht, amberkleurig

HET IS HANDIG ALS JE EEN OCHTENDMENS BENT

Natuur om de hoek

Afhankelijk van welke dieren je wilt fotograferen, kun je altijd het beste zo dicht mogelijk bij huis beginnen. Zo'n eigen stekje naast de deur levert flinke praktische voordelen op. Je kunt er snel naartoe als het licht fenomenaal is, je kent er de weg en je kunt de beste fotolocaties na verloop van tijd blindelings vinden. Door vaak langs te gaan, leer je het levensritme, de wildstand en de menselijke activiteit goed kennen, waardoor je je fotomomenten doordacht kunt plannen. Die locatie om de hoek kan je eigen tuin zijn (ideaal voor vogels en insecten), een stadspark (vogels en kleine zoogdieren) of een natuurgebied in de buurt. Wie wel eens een patatje koopt in het stadscentrum kent ze: de duiven, spreeuwen, mussen, meeuwen en zelfs reigers die een kruimeltje willen meepikken.

Heb je er ooit bij stilgestaan dat je deze dieren buiten de stad nauwelijks herkenbaar op de foto krijgt omdat ze zo schuw zijn? Maak dus van de nood een deugd, en zoek plekken op waar vogels aan mensen gewend zijn en

zich gewillig laten fotograferen. Naast 'snackbarvogels' kennen veel steden handtamme eekhoorns, nestelende reigers en allerlei watervogels in de gracht. Dé gelegenheid om eens je groothoek in de strijd te gooien voor een verrassend intiem portret, waarbij je de dieren natuurlijk niet mag laten schrikken. Let goed op de achtergrond: locaties aan het strand, in het bos of langs het open water geven de mooiste resultaten.

Je tuin als vogeltheater

Met een eigen tuin heb je nog meer mogelijkheden. Door vogels bij te voeren gedurende de wintermaanden creëer je jouw eigen modellenbestand op een door jou gekozen plek. Sterker nog: je kunt de belichting, achtergrond en pose van je modellen beïnvloeden. Kijk eerst rustig waar je het beste je vogelpodium kunt bouwen. Die plek moet de vogels een veilig gevoel geven, dus niet te dicht bij ramen, het kattenluik of een druk fietspad. Zelf moet je jouw onderwerp voldoende groot in beeld kunnen krijgen vanuit je schuilplaats. Dit kan een open raam, een echte schuilhut of het tuinschuurtje zijn. Een plek naast een boom geeft de beste aanliegroute. Vervolgens kies je een platform (een boomstronk of tak), dat je op de gewenste plek neerzet en bekleeft met mos, bladeren of ander materiaal naar eigen smaak.

Laat de vogels wennen door hen op deze plek te voeren, en pak je camera wanneer het licht op zijn mooist is. Tip: leg een

Zo'n locatie aan het strand kan een prachtig plaatje opleveren. Dé gelegenheid dus om eens je groothoek in de strijd te gooien voor een verrassend resultaat.

Top tien natuur in Nederland

De mooiste natuurgebieden in Nederland, met hun meest karakteristieke wildlife:

- ★ **1 Nationaal Park De Hoge Veluwe**
Havik, buizerd, sperwer, raaf, eekhoorn, edelhert, das, wild zwijn, vos, ree, moeflon. Is met de auto toegankelijk en heeft observatieposten en een natuurcamping.
- ★ **2 Oostvaardersplassen**
Lepelaar, aalscholver, zeearend, edelhert, Heckrund, Konickpaard, vos. De plassen zijn slechts voor een klein gedeelte toegankelijk, maar er zijn diverse goede observatieposten. Fotosafari's zijn zeer incidenteel te boeken via Staatsbosbeheer.
- ★ **3 Nationaal Park De Biesbosch**
Ijsvogel, bever, bijzonder rijk watervogelleven; vanaf april de grootste broedpopulatie blauwborsten van Noordwest-Europa. Vele wandelpaden en diverse observatiehutten. Georganiseerde rondvaarten en kanotochten.
- ★ **4 Waddenzee**
Zeehond, zeer rijk watervogelleven met onder meer scholekster, kluut, bergeend, eidereend, visdief en stern. Uitgestrekt en zeer gevarieerd gebied. Beste fotografische mogelijkheden vanaf de Waddeneilanden of langs het Lauwersmeer. Er zijn zeehondensafari's mogelijk en er staan diverse observatieposten.
- ★ **5 Nationaal Park De Grote Peel**
Roerdomp, ree, korhoen, nerts, vleermuis. Gevarieerd vogelleven in verschillende biotopen: heide, hoogveen, moerassen en weilanden. Uitgebreide wandelroutes en excursiemogelijkheden.
- ★ **6 Nationaal Park Dwingelerveld**
Ree, adder, zwarte specht, rund, heideschaap en vos, verspreid over heide, loofbos, vennetjes en grasland. Verschillende observatiehutten en excursiemogelijkheden.
- ★ **7 Nationaal Park De Weerribben**
Ree, vos, boommarter en sinds kort ook weer otters. Zeer gevarieerd gebied van 'wetlands', moerasbos en rietlanden, met een rijk watervogelleven. Diverse excursies en observatieplekken.
- ★ **8 Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug**
Das, boommarter, eekhoorn, hermelijn. Rijk gevarieerd gebied met veel bos, rivieren en veen. Met de auto toegankelijk. Talloze excursiemogelijkheden.
- ★ **9 Tholen**
Rijk watervogelleven met onder andere kluut, scholekster, visdief, wulp, tureluur, bonte strandloper en bontbekplevier. Open water, schorren, slikken en zandplaten zijn vanaf wegen en dijken goed te bekijken en te fotograferen.
- ★ **10 Natuurpark Lelystad**
Wisent, eland, wild zwijn, Pater Davidhert, otter, bever, ooievaar, watervogels. Dit park hoort eigenlijk niet thuis in dit rijtje, omdat de dieren niet vrij rondlopen. De bijzondere soorten, die allemaal ooit in Nederland in het wild voorkwamen, leven in enorme natuurlijke verblijven. De geweldige fotografische mogelijkheden van dit park plus de gratis toegang zijn toch goed voor een plaats in de top tien.

Met een eigen tuin heb je veel mogelijkheden. Door vogels bij te voeren tijdens de wintermaanden creëer je jouw eigen modellenbestand op een door jou gekozen plek.

Vijf praktijktips

01 Geduld is ook hier een schone zaak. Dieren laten zich niet registreren. Zorg dus dat je op het juiste moment op de juiste plaats bent en wacht op wat komen gaat. Geen succes deze keer? Een paar uurtjes in de buitenlucht kunnen nooit kwaad.

02 Wees niet bang voor een buitje. Ook bij slecht weer kun je goede foto's maken. Barre weersomstandigheden geven doorsnee foto's zelfs vaak nét iets extra's mee.

03 Fotografeer op ooghoogte. Foto's waarop een dier je aankijkt, zorgen voor de magische klik.

04 Kom vroeg uit de veren. De meeste zoogdieren zijn 's nachts actief en verschuilen zich overdag. Kom dus vroeg en vertrek laat als je de actie niet wilt missen.

05 Gebruik geen deodorant, parfum of aftershave. Dieren hebben meestal een uitstekend reukvermogen. Een sterke geur verjaagt je onderwerp.

Met een zoomlens kun je de compositie veranderen zonder dat je je fysiek hoeft te verplaatsen. Dat kan een groot pluspunt zijn als je onderwerp erg schuw en schrikachtig is.

spiegel of helderwit voorwerp onder het platform, zodat je onderwerp ook van onderaf goed wordt uitgelicht. Dit voorkomt dat je de vogels afschrikt met flitslicht. Besef wel dat voeren leidt tot gewenning. Wanneer je in de herfst begint met voeren, zul je tot na de winter moeten doorgaan, anders kunnen de dieren problemen krijgen met hun levensonderhoud.

Parken, groenstroken en natuurgebieden

Parken en groenstroken bieden meer mogelijkheden voor het fotograferen van zoogdieren dan tuinen. Langs (snel)wegen en in parken leeft verbaasd veel wild, dat ook nog eens redelijk gewend is aan mensen. Vossen, reeën, konijnen, egels, vogels en amfibieën zijn er goed te benaderen. Door hun publieke karakter zijn zulke locaties helaas minder geschikt om lange tijd ongestoord te werken of om een schuilhut neer te zetten. Je zult dus moeten werken vanuit je auto, of je verdekt moeten opstellen achter een

boom of een struik. Natuurgebieden hebben het rijkste aanbod aan wild in huis. Maar dit wild is meestal ook écht wild, waardoor fotografie in natuurparken meer inspanning vergt van de fotograaf. Schuilhutten zijn vaak niet toegestaan, en de meeste parken zijn alleen overdag toegankelijk. Als het gebied permanente schuilhutten heeft, is dat je beste kans. Grote parken zoals de Hoge Veluwe zijn bovendien per auto te doorkruisen. Aangezien veel dieren gewend zijn aan auto's, kan je auto dan tevens als comfortabele mobiele schuilhut dienstdoen.

Apparatuur

Welke lens heb je nodig voor wildlifefotografie? Dat hangt af van wat je wilt fotograferen en hoe dicht je jouw onderwerp kunt benaderen. Voor vogelfotografie is een telelens van 500 of 600 mm de standaard, eventueel

aangevuld met een teleconverter die de brandpuntsafstand met een factor 1,4 of 2 verlengt. Voor close-ups van zoogdieren geldt hetzelfde.

Wil je een dier daarentegen in zijn natuurlijke omgeving afbeelden, dan kun je een middellange telelens van 100 tot 300 mm gebruiken. Als je erg dichtbij kunt komen, behoort zelfs een groothoeklens tot de mogelijkheden.

In de bronstijd zitten de edelhertmannetjes vol testosteron. Ze hebben dan een extra indrukwekkende schouderpartij en gewei en zijn door al die bravoure beter te benaderen.

JE EIGEN TUIN HERBERGT ONGEKENDE MOGELIJKHEDEN VOOR VOGELFOTOGRAFIE

De meeste topfotografen zweren bij drie lenzen: een flexibele middellange telezoom van 70 tot 200 mm, een 300 of 400 mm telelens voor dierportretten en een supertele van 500 mm of langer voor vogels.

Moet je per se vaste brandpunten gebruiken, of kun je volstaan met een zoomlens? Beide lenstypes hebben hun eigen voor- en nadelen. Met een zoomlens kun je de compositie veranderen zonder dat je je fysiek hoeft te verplaatsen. Dat kan een groot pluspunt zijn als je onderwerp erg schuw en schrikachtig is. Daar staat tegenover dat lenzen met een vaste brandpunts-

afstand in de regel scherpere beelden opleveren en lichtsterker zijn dan de meeste zoomlenzen. Ook stellen ze doorgaans sneller scherp. Bij weinig licht, wanneer de meeste zoogdieren actief zijn, zijn vaste brandpunten in het voordeel. Een 300 of 400 mm telelens met lichtsterkte F 4 is nog redelijk betaalbaar, en goed te combineren met een teleconverter. Teleconverters vormen weliswaar

LEZERSFOTO GALERIJ

Vijf uitrustingstips

01 Gebruik altijd een statief. Lange telelenzen zijn uiterst gevoelig voor trillingsonscherpte. Een degelijk statief, een rijstzak of een raamstatief is onontbeerlijk als je scherpe plaatjes wilt.

02 Koester je auto. Dieren zien die vaak niet als een bedreiging. Als je rustig in je auto wacht op een wildrijke plek, komen je onderwerpen uiteindelijk wel jouw kant op. In de tussentijd zit jij comfortabel en droog!

03 Hou jezelf in de hand. Het is verleidelijk om dat edelhert vlak naast je portier vast te leggen met de maximale acht beelden per seconde. Na vier beeldjes zie je echter alleen nog de achtersteven van een wegsprintend hert. Druk dus beheerst af, wees zo stil mogelijk en stop meteen als een dier tekenen van extra alertheid vertoont.

04 Besluit niet, maar wacht! Wilde dieren besluiten vereist jarenlange oefening, en dan nog is de succeskans gering. Het is veel slimmer om geduldig te wachten in een schuilhut, auto of observatiehut tot het wild naar jou toe komt.

05 Zet je mobieltje op de trilstand. Je kunt er om lachen, maar er zijn mensen die na uren wachten hun kans op dé foto verloren zien gaan door een telefoontje van thuis met de vraag of het een beetje wil lukken... Voordat je überhaupt kunt opnemen, is je fotomodel in blinde paniek gevlucht.

een aanslag op de lichtsterkte en de beeldscherpte, maar ze voorkomen dat je een extra lens moet aanschaffen. Veel fotografen gebruiken ze als noodoplossing als een onderwerp nét te ver weg is.

Ga niet de fout in door gemakshalve meteen voor de allerlangste lens te gaan. Een supertele van 600 tot 800 mm brengt je onderwerp uiteraard een stuk dichterbij, maar kan je ook 'lui' en minder creatief maken. Door de lengte en het gewicht van zo'n lens wordt je immers minder mobiel in het veld. De verleiding is groot om van enorme afstand te gaan fotograferen. Vaak missen dergelijke beelden intimiteit en warmte. Met een minder lange lens van 300 of 400 mm kun je je makkelijker verplaatsen. Het gebrek aan lengte zul je moeten compenseren door creatief gebruik van licht, compositie en kleur. En wees eerlijk: daar draait het uiteindelijk allemaal om in de fotografie! 📸

In de 'Gouden Uren' – de periode na zonsopkomst en voor zonsondergang – is het licht voor fotografen het mooist: zacht, amberkleurig strooilicht.

LEZERSFOTO GALERIJ